

Vlindermigratie

Door: Yolanda ten Thije.

Vlindermigratie is het fenomeen waarbij bepaalde soorten vlinders gedurende het jaar grote afstanden afleggen, vaak tussen hun overwinteringsplaatsen en hun voortplantingsgebieden. Dit gedrag stelt hen in staat om te profiteren van gunstige omstandigheden, zoals voedselrijke gebieden en gunstige klimaatfactoren, en te ontsnappen aan barre winterse omstandigheden in hun leefgebieden.

Niet alle vlinders migreren; de migratie is vooral te vinden bij soorten die afhankelijk zijn van seizoensgebonden veranderingen in het landschap en het klimaat. Migrerende vlinders hebben vaak kenmerken die hen geschikt maken voor langeafstandsvluchten, zoals een sterke vliegdrift, grote vleugeloppervlaktes voor energie-efficiëntie en het vermogen om zich te voeden met nectar uit verschillende bloemen. Sommige vlinders, zoals de atalanta en de distelvlinder, migreren in grote aantallen, terwijl andere soorten vooral lokaal blijven en zich aanpassen aan de omstandigheden in hun directe omgeving.

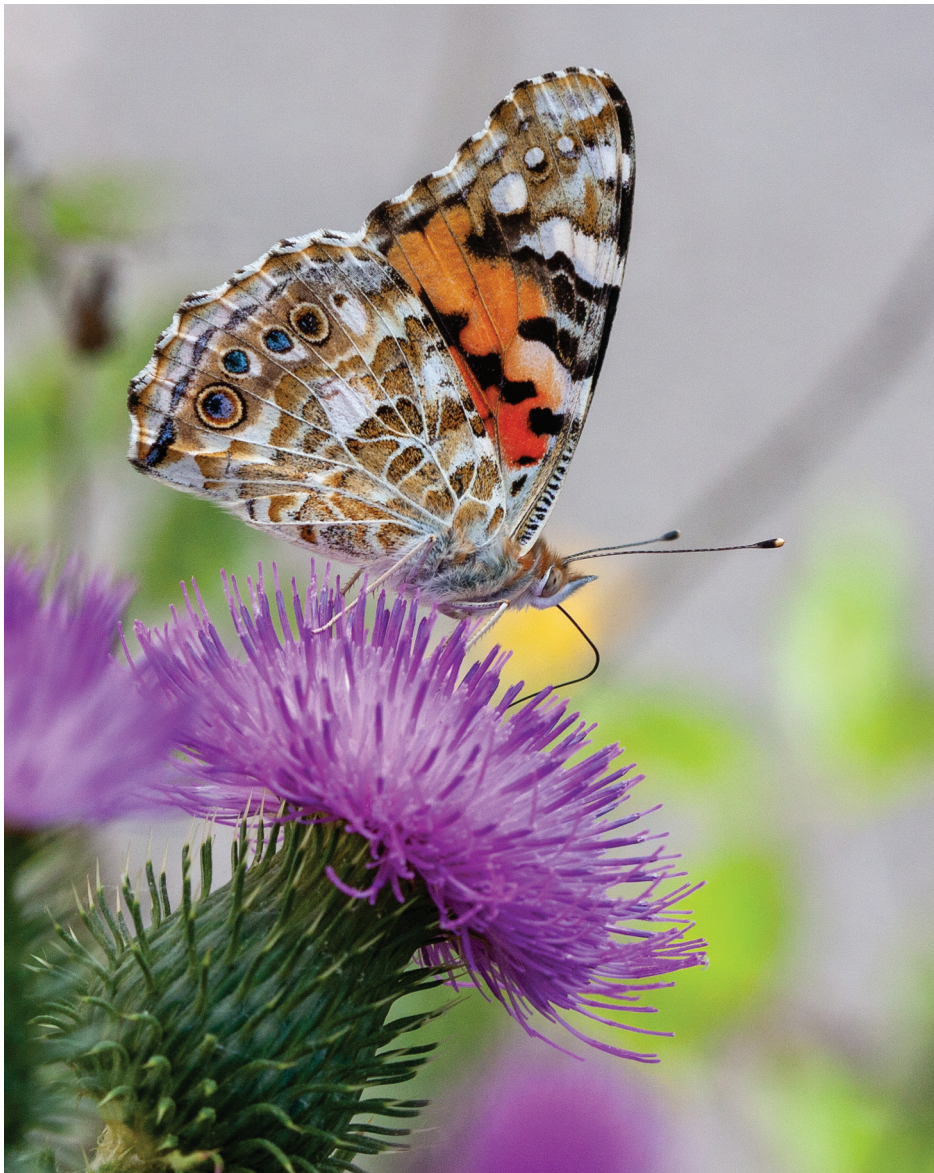
In het voorjaar begint voor veel trekvlinders een spannende reis naar Nederland. Op Voorne-Putten zijn vooral de atalanta, distelvlinder en in mindere mate de oranje luzernevlinder bekend.

De atalanta (*Vanessa atalanta*) die de winter in beschutte plekken heeft doorgebracht, verlaat haar schuilplaats zodra de temperatuur stijgt en de eerste bloemen bloeien. Ze maakt haar weg vanuit het Middellandse Zeegebied richting het Nederlandse landschap, op zoek naar nectar en geschikte plekken om eitjes af te kunnen zetten. Door de stijgende temperaturen zien we steeds vaker atalanta's die in Nederland proberen te overwinteren. Als er geen strenge vorst is dan lukt dat, maar zodra de temperatuur onder de -10 °C zakt sterven de atalanta's.

De distelvlinder (*Vanessa cardui*) arriveert uit Afrika, vaak in grote groepen, op zoek naar nectar en waardplanten zoals distels. Ze migreren meestal in het voorjaar vanuit het zuiden naar het noorden. De trek wordt beïnvloed door weersomstandigheden, zoals wind en temperatuur.

De oranje luzernevlinder (*Colias croceus*) kan in bijzonder warme jaren ook verschijnen vanuit Zuid-Europa, en voegt zich bij deze kleurrijke groep trekvlinders. De keizersmantel (*Argynnis paphia*) is een prachtige parelmoervlinder die na lange afwezigheid weer te bewonderen is in de duinen van Voorne. Deze grote oranjeleukrige vlinder vliegt snel langs bosranden en is vooral te vinden in de buurt van de Tenellaplas, waar hij vanaf eind juni tot in augustus wordt waargenomen.

In de jaren negentig werd de keizersmantel ook al jaren achtereen waargenomen, waarbij in 1996 meerdere exemplaren werden gezien. Hij werd al die jaren steeds ten noordoosten van het Quackjeswater op

De distelvlinder, een algemene trekvlinder op Voorne. Foto: Yolanda ten Thije

het pad richting Houten Paardjes waargenomen. In de periode daarna, tot 2020 was hij incidenteel te zien, maar de afgelopen jaren is hij weer vaker waargenomen op diverse plekken in de duinen van Voorne. Vlindermigratie is een dynamisch en belang-

rijk onderdeel van het leven van bepaalde soorten vlinders, en de waarnemingen op Voorne-Putten illustreren de verschillende migratiepatronen en de veranderende aanwezigheid van deze prachtige insecten.

De oranje luzernevlinder, een minder algemene trekvlinder die ook elk jaar wel weer op Voorne wordt waargenomen. Foto: Yolanda ten Thije.